

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА
ФИНАНСИСКИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ
И РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ НА
ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА
КАМПАЊА ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017, НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА
НА РМ**

01 2018 04 19

Скопје, јануари 2018

СОДРЖИНА

Опис	Страна
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР	1 - 17
Финансиски извештај за приходи и расходи за период од 13.09.2017 до 06.09.2018 година	18
Сметководствени политики и образложенија кон финансискиот извештај	
- Вовед	19 - 21
- Сметководствени политики	21 - 25
- Образложенија кон финансискиот извештај	25 - 27
Прилози:	
Прилог 1	
Прилог 2	
Прилог 3	
Прилог 4	
Прилог 5	
Прилог 6	

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

Кратенки користени во извештајот:

ААВМУ – Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Палата „Емануел Чучков“
ул. Јордан Мијалков
П.Фах 249
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzh@dzh.gov.mk
www.dzh.gov.mk

Број:10-168/1

Дата: 01.02.2019

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите, заедно со ревизија на усогласеност на Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017 на цела територија на РМ (во понатамошниот текст БЕСА Локални Избори 2017). Финансискиот извештај, предмет на ревизија го опфаќа периодот од 13.09.2017 до 06.09.2018 година.

За финансискиот извештај за приходите и расходите на Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017 на цела територија на РМ изразивме мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансискиот извештај така и за усогласеноста со законската регулатива, упатства и воспоставени политики.

Со ревизијата на вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите, заедно со ревизија на усогласеност констатирајме дека:

- не е донесен акт за утврдување на бројот на деловни објекти и начинот на нивно користење за спроведување на локалните избори;
- не е изготвен и не е користен печат со назив на правниот субјект учесник во изборниот процес;
- не е затворена трансакционата сметка во рок од девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните локални избори и
- за дел од фактурите не е приложена целосна и комплетна поткрепувачка документација.

За констатираните состојби дадени се препораки, со цел преземање мерки за нејзино надминување.

Во делот на нагласување на прашања за неизвесност и континуитет ги обелоденуваме состојбите кои се однесуваат на:

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

- ААВМУ за локалните избори 2017 година спровела нов концепт на следење на политичко претставување на учесниците во изборниот процес, како и утврдени се разлики помеѓу податоците од извештаите на Агенцијата и радиодифузерите;
- дел од радиодифузерите не доставиле извештаи за искористениот рекламен простор и ценовници, а во дел од доставените ценовници не е наведено дали цената е со или без данок на додадена вредност;
- надлежностите на ААВМУ за вршење надзор врз изборното медиумско претставување преку електронските медиуми (интернет портали) и измените и дополнувањето на Изборниот законик во овој дел;
- наплатата на средства за надоместок на трошоци за избори на учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати се избрани или не се избрани членови на совет на општините и кандидати за градоначалник и
- неплатени обврски и исказани приходи кои се помали од вкупните расходи.

Во делот за останати прашања, истакнуваме одредени неусогласености во Изборниот законик и тоа:

- направена е измена на Изборниот законик, со што дадена е можност за трансфер на средства помеѓу сметките на учесниците во изборната кампања, без да се прецизира дали истите претставуваат извор на финансирање на изборната кампања или учесниците ќе имаат обврска да ги вратат средствата на сметката на политичката партија за редовно работење односно на посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит;
- не е извршено усогласување на член 76-д став 1 со член 83 од Изборниот законик, во делот на финансирање на трошоците за платено политичко рекламирање со средства од Буџетот на Република Македонија;
- не е извршено усогласување на изворите на финансирање предвидени со член 83 став 1 алинеи 1 и 2 и член 88 став 3 по укинувањето на надоместот на трошоците за избори по добиен глас, кои беа предвидени во член 86;
- со укинувањето на член 86 во однос на исплата на надоместоците по добиен глас, не се утврдени преодни и завршни одредби во Законот за изменување на Изборниот законик во „Службен весник на Република Македонија“, број 140/2018, со што е неизвесна исплатата на овие средства на учесниците во изборната кампања за локалните избори 2017;
- потребно е усогласување на „Правилник за образецот за финансиските извештаи со спецификација на трошоците за приходите и расходите на трансакционата сметка за изборна кампања,“ согласно измените во изворите на финансирање;
- потребно е преиспитување на рокот за затворање на трансакциските сметки за изборните кампањи дефинирани со член 71, по укинувањето на

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

надоместоци на трошоци за избори кои беа предвидени со член 86 од Изборниот законик;

- потребно е да се изврши усогласување на рокот за уплата на донациите на со роковите за затворање на трансакционата сметка, предвидени со член 71 во Изборниот законик;
- постои потреба од пропишување на обврска за правните лица, општините во Република Македонија и градот Скопје кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди и доставуваат ценовници и извештај до надлежните органи за искористените реклами паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ.

Надлежните институции потребно е да преземат активности за надминување на утврдените слабости.

Не се примени забелешки по нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложениот финансиски извештај на страна 18 заедно со ревизија на усогласеност на Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017 на цела територија на Р.М, кој се состои од финансиски извештај за приходите и расходите за периодот од 13.09.2017 до 06.09.2018 година и преглед на значајни политики и објаснувачки белешки кон финансискиот извештај.
- 1.2. Ревизијата на финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државна ревизија.
- 1.3. Финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е одговорност на Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017, застапувана од:
 - Бильал Касами, претседател на партијата.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај, кој што е ослободен од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали е резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај е во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.4. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансискиот извештај од точка 1.1. врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски докази за тоа дали приходите и трошоците се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и процена

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективноста на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансискиот извештај. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

2. Џели, заснованост и период на вршење на ревизијата

- 2.1. Џел на ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај земен како целина е ослободен од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансискиот извештај е изготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансискиот извештај и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансискиот извештај е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

- 2.2. Финансискиот извештај кој е предмет на овој извештај е составен според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.
2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 04.12.2018

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

до 14.12.2018 година кај Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017 на цела територија на Р.М, од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутиирани на завршниот состанок со претставник од учесникот во изборната кампања, одржан на ден 19.12.2018 година.

Не се примени забелешки по нацрт извештајот на овластениот државен ревизор број 10-18/1 од 03.01.2019 година.

Констатирани се следните состојби:

3.1. Усогласеност со закони и прописи

- 3.1.1. За реализација на изборната кампања, БЕСА Локални Избори 2017, не презентираше акт со податоци за вкупниот број и седишта на изборните штабови (општински организации, комитети) или друг вид на ограноци на партијата користени за спроведување на локалните избори и уредување на начинот на кој истите ќе се користат (со закуп или донација). Партијата не располага со сопствен деловен простор, а за извршување на активностите за редовно работење, склучени се договори за закуп на деловен простор во седум градови низ Република Македонија за кои е доставена изјава¹ без уредување на начинот на нивното користење за потребите на Локалните избори 2017 година.

Наведената состојба има влијание ревизијата да не е во можност да ја потврди целосноста на исказаните трошоци и исказаните приходи од донацији.

Препорака:

Надлежните органи на политичката партија, во иднина при организирање на избори да донесат акт за определување на вкупниот број на објекти наменети за изборни штабови и начинот на неговото користење.

- 3.1.2. Постапувајќи по член 71 точка 1 од Изборниот законик БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017, заради приирање на средства за финансирање на изборната кампања, се упешала во Централен регистар на Република Македонија на ден 11.09.2017 година, со што обезбедила единствен даночен број, како и единствен матичен број, со назнака „за изборна кампања“.

Со упешувањето на БЕСА Локални Избори 2017 како учесник во изборна кампања во Централниот регистар на Република Македонија, потребно е изготвување и користење на посебен печат со податоци за називот на новиот уписан правен

¹ Изјавата донесена од Претседателот на партијата на ден 05.01.2017 година за склучени договори за закуп на деловен простор во Скопје, Тетово, Гостивар, Куманово, Дебар, Струга и Кичево

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

субјект. Со увид во доставената документација поврзана со спроведувањето на локалните избори 2017 година, ревизијата утврди дека во излезните документи изготвени од страна на БЕСА Локални Избори 2017 (склучени договори, анекс кон договорите, финансиски извештај за приходи и расходи, барања до општините и друго) се користи печатот на Политичка партија Движење БЕСА Скопје, односно печат од различен правен субјект.

Наведените состојби создаваат ризик правата и обврските пред надлежните државни органи, организации и други правни субјекти, изготвените акти од страна на БЕСА Локални Избори 2017 да се пренесат на Политичка партија Движење БЕСА Скопје.

Препорака:

Надлежните органи на политичката партија за потребите на учество во наредни изборни процеси во документацијата поврзана со спроведување на избори да обезбедат и да користат печат на учесникот во изборниот процес.

3.2. Финансиски извештај

3.2.1. На ден 13.09.2017 година БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017, склучила договор за отворање и водење денарска трансакциска сметка со носител на платен промет во Република Македонија што е согласно со член 71 точка 1 од Изборниот законик. Со увид во документацијата ревизијата утврди дека трансакционата сметка не е затворена во рок од девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори, што не е согласно точка 11 од наведениот член од законот. До периодот на вршење на ревизијата, односно заклучно со ден 07.12.2018 година сметка сеуште не е затворена, како и извршени се трансакции, со кои е остварен приход од општини во вкупен износ од 95 илјади денари и реализирани се расходи во вкупен износ од 95 илјади денари.

Наведените состојби влијаат на можност од спроведување на трансакции и по рокот предвиден во законската регулатива.

Препорака:

Надлежните органи на политичката партија во иднина трансакционата сметка отворена за изборен процес да ја затвараат во рамките на роковите утврдени согласно одредбите од Изборниот законик.

3.2.2. Со извршената ревизија на исказаните расходи, ревизијата ги констатира следниве состојби:

- два (2) радиодифузери не доставиле медија планови прилог кон платените фактури за платено политичко рекламирање во вкупен износ од 181 илјада денари (Прилог 1) и
- евидентирани се фактури во износ од 156 илјади денари без да се достави соодветна поткрепувачка документација (испратници, спецификации за извршени услуги) како доказ за извршената услуга (Прилог 2).

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

Утврдените состојби не се во согласност со член 10 од Законот за сметководството на непрофитните организации со кој е пропишано дека внесувањето на податоците во деловните книги на непрофитните организации мора да се заснова на веродостојни, вистинити и уредни сметководствени документи, што влијаат на потврдување на целосноста на расходите исказани во финансискиот извештај.

Препорака:

Надлежните органи на партијата во иднина при организирање на избори да обезбедат комплетна, уредна и веродостојна документација за исказаните расходи.

Основ за изразување на мислење

Вкупен ефект од изнесените наоди, кои се основ за изразување мислење, во точките 3.1. и 3.2. не донесен акт за утврдување на бројот на деловни објекти и начинот на нивно користење за спроведување на локалните избори, не изготвен и не користен печат со назив на правниот субјект учесник во изборниот процес, не затворена отворената трансакциона сметка и отсуство на целосна и комплетка потрепувачка документација кон дел од примените фактури.

4. Ревизорско мислење

Мислење за финансискиот извештај

Според наше мислење, со исклучок на ефектот на прашањата изнесени во точката 3.2. вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите на Политичката партија Движење БЕСА – Изборна кампања Локални Избори 2017 на цела територија на РМ го прикажува вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, резултатот на финансиските активности за периодот од 13.09.2017 до 06.09.2018 година, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, со исклучок на ефектот на прашањата изнесени во точката 3.1. активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај на сметката на Политичката партија Движење БЕСА – изборна кампања локални избори 2017 на цела територија на РМ, во сите материјални аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

5. Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

5.1. Согласно член 76-в од Изборниот законик Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија (во понатамошниот текст ААВМУ) има обврска за следење на изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршување на гласањето на денот на одржувањето на изборите. За извршеното следење на изборното медиумско претставување истата има обврска седмично да доставува извештаи до ДИК, а за време на изборната кампања дневни извештаи кои ААВМУ треба да ги објавува на својата веб страната.

Постапувајќи по член 76-в од Изборниот законик, ААВМУ донела Методологија за мониторинг на изборното медиумско претставување преку радио и телевизиските програмски сервиси за време на изборните процеси², со која се дефинирани начинот на мониторирање, изборот на примерок, како и периодот на мониторирање.

За Локалните избори 2017 година, ААВМУ спровела нов концепт³ на следење на политичко претставување на учесниците во изборниот процес и тоа:

- дел од медиумите се следени преку анализа на нивната снимена програма за што се изготвени Прегледи на платено политичко рекламирање еmitувано на радио и на телевизиските програмски сервиси за време на првиот круг од Локалните избори 2017 година (25 септември – 13 октомври 2017 година) и за еmitувано на телевизиските програмски сервиси за време на вториот круг од Локалните избори 2017 година (18 – 27 октомври 2017 година);
- на дел од медиумите (на државно, регионално и локално ниво) им се доставени прашалници подготвен од ААВМУ по кои истата изготвила Извештај и
- дел од медиумите воопшто не биле опфатени со мониторинг, согласно критериумите утврдени во методологијата за мониторинг.

При вршење на избор на примерок за мониторирање, ААВМУ посочува дека примерокот се однесува на првиот круг, а за вториот круг согласно резултатите од првиот круг и однесувањето на медиумите во првиот круг, вообичаено се следи помал бројот на медиуми, односно дел од радиодифузерите на кои е вршен мониторинг во првиот круг од Локалните избори 2017 година не се опфатени и во мониторингот спроведен за вториот круг на Локалните избори. Поради горенаведениот начин на мониторирање, податоците од ААВМУ за искористениот рекламен простор за време на изборната кампања, не се целосни и комплетни.

² 01-111/1 од 05.01.2016 Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги <http://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/05/metodologija za monitoring 05.01.2016.pdf>

³ Допис од АААМУ до ДЗР од ден 24.07.2018 година и доставените прегледи и извештаи

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

Со извршената споредба на податоците од извештаите на ААВМУ за следење на изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите за локалните избори 2017 година (платено политичко рекламирање) за двета изборни круга и извештаите од радиодифузерите за искористен рекламен простор од страна на БЕСА локални избори 2017 утврдивме дека кај пет (5) радиодифузери, согласно податоците од ААВМУ, искористиле помал рекламен простор, односно помало време за рекламирање за 3.244 секунди во однос на извештаите доставени од радиодифузерите (Прилог 3).

5.2. Со извршената ревизија на документацијата поврзана со платеното политичко рекламирање на БЕСА Локални Избори 2017, односно извештаи и ценовници изработени од радиодифузерите, ревизијата ги утврди следните состојби и тоа:

- двајца (2) радиодифузери доставиле Извештај за вториот круг од изборната кампања со податоци на вкупниот број на секунди и нивна вредност за искористен рекламен простор од страна на учесникот во изборната кампања, односно за 11 784 секунди со вкупна вредност од 912 илјади денари, за што не е презентирана финансиска документација и не се искажани обврски односно расходи во деловните книги и во вкупниот финансиски извештај за приходи и расходи. (Прилог 4). За наведената состојба на ден 10.12.2017 година од Претседателот на партијата дадена е Изјава дека со двајцата радиодифузери за време на вториот круг од локалните избори 2017 партијата не соработувала и не потпишала договори;
- шест (6) радиодифузери доставиле фактури до БЕСА Локални Избори 2017, но не доставиле Извештаи за искористен рекламен простор, а еден (1) не доставила ценовник за платено политичко рекламирање, што не е согласно член 75-ѓ и член 85-а од Изборниот законик (Прилог 5);
- тројца (3) радиодифузери во доставените ценовници не навеле податок дали цената за дадената услуга е со или без данок на додадена вредност (Прилог 6).

Согласно член 31 став 4 од Изборниот законик, Државната изборна комисија има надлежност да покренува иницијатива за дисциплинска постапка, поднесува барање за поведување прекршочна постапка или поднесува кривична пријава до надлежниот орган, при постоење на основи на сомнение дека е сторена повреда на одредбите на овој Законик.

Горенаведените состојби влијаат врз доследно почитување на одредбите од Изборниот Законик од страна на учесникот во изборната кампања.

Ревизијата истакнува дека во Изборниот законик предвидени се казни и прекршочни одредби и тоа:

- во член 182 предвидена е глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност за радиодифузерот, печатениот медиум и електронскиот

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

медиум (интернет портал) ако не утврдат ценовник за платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес и истиот не го достават до надлежните органи согласно член 75-ѓ;

- во член 189-а предвидена е глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност за радиодифузерот или печатениот медиум кој нема да поднесе извештај за рекламиот простор искористен од секој учесник во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, најдоцна 15 дена по денот на завршувањето на изборната кампања предвидено во член 85-а.

- 5.3. Во одредбите од Изборниот законик, кои се во важност во периодот на спроведување на изборниот процес за локалните избори 2017 година, електронските медиуми (интернет порталите) немаат законска обврска да изготвуваат и доставуваат до надлежните органи⁴ „Извештај за рекламиот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа“.

Ревизијата истакнува дека со измените и дополнувањата на Изборниот законик од 30.07.2018 година⁵ извршено е менување на член 76-в со што за електронските медиуми (интернет портали) Државната изборна комисија ги добива следните надлежности:

- следење на изборното медиумско претставување на електронскиот медиум (интернет портал) од денот на распишувањето на изборите до завршувањето на гласањето, точка 1;
- водење на седмични извештаи за електронскиот медиум (интернет портал) кои ги исполнуваат условите од овој законик кои се однесуваат на платено политичко рекламирање, од денот на распишување на изборите, а за време на изборната кампања дневни извештаи и нивно објавување на својата веб страна, точка 3;
- покренување на прекршочна постапка пред надлежен суд во рок од 48 часа по утврдување на прекршевањата на одредбите од овој законик, против електронскиот медиум (интернет портал) за непостапување по законикот, точка 5 и
- донесување на Методологија за мониторинг на медиумско претставување преку електронските медиуми (портали) за време на изборните процеси во рок од 60 дена од донесувањето на овој законик која ја објавува на својата веб страница, точка 10.

Исто така со измената се дополнува и член 85-а став 1 од Изборниот законик, со што и електронските медиуми (електронските портали) се должни да изготват

⁴ Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција

⁵ „Службен весник на Република Македонија“, број 140/18

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

„Извештај за рекламиот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа“, кој треба да го поднесат и до Министерството за финансии.

Во член 86 од Изборниот законик⁶ заклучно со неговите измени и дополнувања до 29.05.2018 година е определено дека право на надоместок на трошоци за избори имаат учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати се избрани членови на совет, односно кандидат за градоначалник. Право на надоместок на трошоци за избори имаат и учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати не е избран кандидат за член на совет, односно кандидат за градоначалник во висина од 15 денари по добиен глас ако освоиле најмалку 1,5 % од вкупниот број гласови од излезните граѓани на ниво на општината. Надоместокот на трошоците за избори се исплатува од буџетот на општината и на градот Скопје за одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на град Скопје, избор за градоначалник на општината и градоначалник на градот Скопје најдоцна во рок од девет месеци од конечните изборни резултати, врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори. Надоместокот на трошоците за избори се определува со одлука на Собранието, советот на општината и на градот Скопје врз основа на претходно доставено барање за надоместок на трошоци за избори од учесникот во изборната кампања до Државната изборна комисија. На локалните избори 2017 година според „Извештајот за локални избори 2017 година“ објавен од Државната изборна комисија, БЕСА локални избори 2017 има освоено шеесет и три (63) советнички мандати во дваесет (20) општини како и еден (1) градоначалнички мандат, по кој основ во вкупниот финансиски извештај за приходи и расходи исказани се остварени приходи во вкупен износ од 1.460 илјади денари. Останатиот дел од не наплатените приходи од општините, поради не затворената трансакциска сметка, можно е да бидат наплатени и после датата на вкупниот финансиски извештај.

Со изменувањето и дополнувањето на Изборниот законик од 30.07.2018 година⁷ членот 86 кој го регулираше правото на надомест на трошоци за избори по добиен глас е укинат.

- 5.4. Ревизијата истакнува дека партијата во вкупниот финансиски извештај за период од 13.09.2017 до 06.09.2018 година исказала вкупни приходи во износ од 5.715 илјади денари кои се помали за 506 илјади денари, од вкупниот износ на исказаните расходи од 6.221 илјада денари. Истакнуваме дека со измените на Изборниот законик, објавени во „Службен весник на Република Македонија“

⁶ „Службен весник на Република Македонија“, број 40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 163/08, 44/11, 51/11, 54/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14, 30/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18 и 99/18

⁷ „Службен весник на Република Македонија“ број 140/2018,

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

број 140/2018, предвидено е трошоците на изборните кампањи кои се однесуваат на платеното политичко рекламирање преку радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (портали), да бидат на терет на Буџетот на Република Македонија, детално образложено во точка 6.1.2.

6. Останати прашања

Ревизијата има обврска да обелодени дека во текот на 2017 и 2018 година извршени се неколку измени и дополнувања на Изборниот законик⁸ со кои

поголем дел од утврдените слабости истакнати во извештаите на овластениот државен ревизор за одржаните парламентарни избори за 2016 година се надминати. И покрај тоа, утврдивме слабости за кои е потребно дополнително усогласување на Изборниот законик, а кои се однесуваат на:

6.1. Финансирање на изборната кампања

6.1.1. Со Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 140/2018) извршени се измени во член 71, односно додаден е нов став 7 кој гласи: „на трансакционата сметка за изборна кампања може да се депонираат и средства од основната жиро-сметка на политичката партија, како и од посебните жиро-сметки за средствата обезбедени преку кредит. Политичката партија може да врши пренос од трансакционата сметка за изборна кампања на основната жиро-сметка на партијата“. Со оваа измена дадена е можност за трансфер на средства помеѓу жиро-сметките без да се прецизира дали трансферираните средства ќе бидат извор на финансирање на изборната кампања или учесниците ќе имаат обврска да ги вратат средствата на сметката на политичката партија за редовно работење односно на посебните жиро-сметки за средствата обезбедени преку кредит, како и роковите и начинот за враќање на истите.

Истакнуваме дека во член 83 став 2 од Изборниот законик се пропишани изворите на финансирање на изборната кампања и тоа: членарината на политичката партија и донациите од правни и физички лица, поради што ревизијата е на мислење дека е потребно доуредување на Изборниот законик.

6.1.2. Со измените на Изборниот законик објавени во „Службен весник на Република Македонија“ број 140/2018, предвидено е трошоците на изборните кампањи кои се однесуваат на платеното политичко рекламирање преку радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (портали), да бидат на терет на Буџетот на Република Македонија⁹, при што членот 86 кој го регулираше

⁸ „Службен весник на Република Македонија“ број 40/2006 ,136/2008, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13 34/13, 14/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18, 99/18 и 140/18

⁹ Член 76-д: „За исполнување на законските обврски на радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (портали) во делот на објавувањето на платеното политичко рекламирање, финансиски средства се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, кои се исплаќаат на посебна сметка на Министерство за финансии.“

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

правото на надомест на трошоци за избори по добиен глас е укинат. Со истиот беше уредено: ... „Надоместокот на трошоците за избори ќе се исплати од Буџетот на Република Македонија најдоцна во рок од три месеци од конечните изборни резултати од одржаните избори за претседател на Република Македонија и избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, а од буџетот на општината и на градот Скопје за одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на град Скопје, избор на градоначалник на општината и градоначалник на градот Скопје, најдоцна во рок од девет месеци од конечните изборни резултати, врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори“, од што произлегува дека овие надоместоци треба да им се исплатат на учесниците во изборната кампања најдоцна до 19.09.2018 година¹⁰.

Имајќи ги во предвид наведените состојби како и фактот што измените во „Службен весник на Република Македонија“, број 140/2018 стапуваат на сила со денот на нивното објавување односно 30.07.2018 година, утврдивме дека:

- со додавање на нов член 76-д став 1 предвидено е дека„трошоците за објавено платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања ќе се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, кои се исплаќаат на посебна сметка на Министерството за финансии“, но не е извршено усогласување со член 83 од Изборниот законик, каде е предвидено дека изборната кампања не смее да се финансира од средства од Буџетот на Република Македонија;
- не е извршено усогласување на член 83 став 1 алинеи 1 и 2 и член 88 став 3 по бришењето на член 86, каде беше регулирано правото на надомест на трошоците за избори;
- не се утврдени преодни и завршни одредби за примената на членот 7 од Законот за изменување на Изборниот законик, со кој е укинат членот 86 во „Службен весник на Република Македонија „ број 140/2018, со што е неизвесен изворот на исплатата на средства на учесниците во изборната кампања за надомест по добиен глас за локалните избори 2017, односно дали истите ќе се исплаќаат од буџетите на општините и на градот Скопје за одржаните локални избори 2017;
- потребно е усогласување на „Правилникот за образецот за финансиските извештаи со спецификација на трошоците за приходите и расходите на трансакциската сметка за изборна кампања“¹¹, согласно измените во Изборниот законик во однос на изворите на финансирање;
- со измените објавени во „Службен весник на Република Македонија „ 35/2018 „трансакциската сметка за изборната кампања се затвора во рок од девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од

¹⁰ Извештај за конечни изборни резултати од ДИК објавен на ден 19.12.2017

¹¹ „Службен весник на Република Македонија“ број 121/2017

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје, избор за градоначалник општината и градоначалник на градот Скопје“. Имајќи во предвид дека со укинувањето на член 86, исплатата на надоместоците на трошоците за избори, во делот на рекламирањето, ќе се врши од Буџетот на Република Македонија, ревизијата укажува на потребата од преиспитување на овој рок, поради фактот што вака дефинираниот рок го пролонгира изготвувањето и објавувањето на вкупните финансиски извештаи од изборната кампања.

6.2. Рок за уплата на донации

6.2.1. Согласно член 71 став 6 од Изборниот законик, донациите за финансирање на изборната кампања можат да се уплатуваат исклучиво на трансакциската сметка најдоцна до рокот определен за доставување на финансискиот извештај за финансирање на изборната кампања утврден во член 85 став 1 од овој закон. Од причина што затворањето на трансакциската сметка е во рок од три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори за претседател на Република Македонија и избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, и девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на град Скопје, избор на градоначалник на општината и градоначалник на град Скопје, а поднесувањето на вкупниот финансиски извештај е веднаш или во рок од 30 дена од затворањето на трансакциската сметка, уплатата на донациите до крајниот рок определен за доставување на финансиски извештај не може да се реализира, бидејќи сметката за изборна кампања може да биде затворена. Поради наведеното, ревизијата смета дека е потребно усогласување на рокот за уплата на донациите со рокот за затворање на трансакциската сметка.

6.3. Рекламни паноа и билборди

6.3.1. Во Конечните извештаи за извршените ревизии на Вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите на сметките на учесниците во изборната кампања на Предвремените парламентарни избори 2016 година, овластениот државен ревизор ја истакна состојбата со закупот на реклами паноа и билборди, како платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и потребата за изготвување и доставување на извештаи за искористените реклами паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје.

Имено, согласно член 78-а од Изборниот законик дозволено е политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и на реклами паноа и

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

билборди. Заради соодветна примена на одредбите од овој член донесено е „Упатство за постапување по член 78-а од Изборниот законик¹²“ и „Појаснување за примена на член 78-а, став 7 од Изборниот законик¹³“, со кои дадени се одредени појаснувања во однос на максималниот број на рекламните паноа и билборди кои можат да се користат за политичко рекламирање, како и начинот и критериумите за распределба на правото на закуп на истите од страна на учесниците во изборната кампања.

Со член 85-а од Изборниот законик и неговата измена и дополнување од 30.07.2018 година пропишана е обврска покрај радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи Извештај за рекламиот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

И покрај тоа што закупот на рекламни паноа и билборди претставува платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, во Изборниот законик не е пропишана обврска правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да изготват и достават извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, поради што отежнато е потврдувањето на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди.

Исто така во член 78-а точка 4 од Изборниот законик е определена обврската и Општините во Република Македонија, градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди јавно да ги објават локациите и цените за закуп на рекламните паноа и билборди, без обврска за доставување на ценовници за услугите до надлежните органи, како и рокот за нивно доставување.

За надминување на утврдената состојба односно овозможување на поголем степен на контрола на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди, како и зголемување на транспарентноста на вкупното и поединчното политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврската за доставување на ценовници и извештај за искористените рекламни паноа и билборди од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје до надлежните органи.

¹² Државна изборна комисија број 08-2943/1 од 04.11.2016 година,

¹³ Државна изборна комисија број 08-3296/1 од 21.11.2016 година.

**ПОЛИТИЧКАТА ПАРТИЈА ДВИЖЕЊЕ БЕСА – ИЗБОРНА КАМПАЊА ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ 2017 НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈА НА РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА ПЕРИОД ОД 13.09.2017 ДО 06.09.2018		
		во 000 денари
Опис на позицијата	Образложе ние	13.09.2017- 06.09.2018
Приходи	3.1.	
Приходи од донации	3.1.1	3.965
Приходи од членарини	3.1.2	1.750
		5.715
Расходи	3.2.	
Превозни - транспортни услуги	3.2.1	117
Издатоци за реклама и пропаганда	3.2.2	5.811
Издатоци за репрезентација	3.2.3	43
Услуги за копирање, печатење и издавање	3.2.4	61
Услуги за статистички истражувања	3.2.5	73
Расходи за одржување на предизборни собири	3.2.6	102
Провизија за платниот промет	3.2.7	8
Персонален данок на доход	3.2.8	6
Вкупно расходи		6.221
РАЗЛИКА НА ВКУПНИ ПРИХОДИ И ВКУПНИ РАСХОДИ		-506